

ОКРЕМА ДУМКА

судді Конституційного Суду України Дідківського А. О. стосовно
Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним
поданням 51 народного депутата України щодо офіційного
тлумачення положень статей 102, 103, 116
Закону України «Про судоустрій України»
(справа про призначення суддів на адміністративні посади)

На підставі статті 64 Закону України «Про Конституційний Суд України» вважаю за необхідне викласти окрему думку стосовно Рішення Конституційного Суду України від 22 грудня 2009 року № 34-рп/2009 у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо офіційного тлумачення положень статей 102, 103, 116 Закону України «Про судоустрій України» (справа про призначення суддів на адміністративні посади) (далі — Рішення).

У пункті 1 резолютивної частини Рішення Конституційний Суд України (далі — Суд) зазначив, що в аспекті конституційного подання положення пункту 4 частини п'ятої статті 116 Закону України «Про судоустрій України» від 7 лютого 2002 року № 3018-III (далі — Закон), згідно з яким Рада суддів України вирішує питання щодо призначення суддів на адміністративні посади в судах у випадках і порядку, передбачених Законом, у системному зв'язку з положенням його першого речення частини п'ятої статті 20 треба розуміти так, що Рада суддів України повноважна давати рекомендації стосовно такого призначення тому органу (посадовій особі), який законом наділений цими повноваженнями.

Пунктом 2 резолютивної частини Рішення припинено конституційне провадження у справі щодо офіційного тлумачення положень статей 102, 103 Закону на підставі пункту 2 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України» — невідповідність конституційного подання вимогам, передбаченим Конституцією України, цим Законом.

Підтримуючи позицію Суду щодо цього пункту Рішення, вважаю, що справа взагалі не підлягала розгляду в Суді, тому конституційне провадження слід було припинити і щодо офіційного тлумачення статті 116 Закону виходячи з такого.

1. Відповідно до Закону України «Про Конституційний Суд України» у конституційному поданні має міститися правове обґрунтування тверджень щодо необхідності в офіційному тлумаченні Конституції України та законів України (пункт 4 частини другої статті 39); підставою для конституційного подання щодо офіційного тлумачення Конституції України та законів України є практична необхідність у з'ясуванні або роз'ясненні, офіційній інтерпретації положень Конституції України та законів України (частина перша статті 93). Питання, порушені у конституційному поданні, повинні належати до повноважень Суду, визначених статтею 150 Конституції України.

Суб'єкт права на конституційне подання просить дати офіційне тлумачення положень статей 102, 103, 116 Закону та роз'яснити, чи має Рада суддів України

законні повноваження призначати суддів на адміністративні посади в судах та звільняти їх з цих посад.

Проте у конституційному поданні не було наведено, які саме положення цих статей Закону потребують офіційного тлумачення, що свідчить про невизначеність предмета тлумачення, а отже, унеможливило здійснення офіційної інтерпретації.

На необхідності дотримання зазначених вимог Суд неодноразово наголошував у своїх ухвалах про відмову у відкритті конституційного провадження (від 13 лютого 2003 року № 11-у/2003, від 6 жовтня 2009 року № 49-у/2009, від 29 жовтня 2009 року № 55-у/2009, від 25 листопада 2009 року № 59-у/2009 та інших).

Аналіз конституційного подання свідчить, що народні депутати України не навели обґрунтування практичної необхідності в офіційному тлумаченні вказаних норм Закону.

Автори клопотання як на підставу (практичну необхідність) в офіційному тлумаченні зазначених норм Закону посилаються на прийняте Радою суддів України 31 травня 2007 року рішення № 50 «Щодо призначення суддів на адміністративні посади в судах загальної юрисдикції та звільнення їх з цих посад», яким визначено, що саме вона призначає суддів на посади голів, заступників голів судів загальної юрисдикції та звільняє з цих посад до врегулювання цього питання в законодавчому порядку.

Таким чином, поставлене у конституційному поданні питання стосувалося перевірки Судом на відповідність статтям 102, 103, 116 Закону зазначеного рішення Ради суддів України. Однак це не належить до повноважень Суду (стаття 14 Закону України «Про Конституційний Суд України»).

Крім того, питання про призначення суддів на адміністративні посади в судах загальної юрисдикції вже було предметом розгляду Суду. Так, у Рішенні Суду від 16 травня 2007 року № 1-рп/2007 у справі про звільнення судді з адміністративної посади Суд визнав неконституційним положення частини п'ятої статті 20 Закону, відповідно до якого голова суду, заступник голови суду призначаються на посаду та звільняються з посади Президентом України, і рекомендував Верховній Раді України невідкладно в законодавчому порядку врегулювати питання про призначення судді на посаду голови суду, заступника голови суду та звільнення його з цієї посади (пункти 1, 3 резолютивної частини). На виконання цього Рішення 22 жовтня 2009 року Верховна Рада України прийняла Постанову «Про прийняття за основу проекту Закону України про внесення змін до Закону України "Про судоустрій України" щодо адміністративних посад в судах» № 1668-VI (реєстр. № 1122-1 законопроект).

Суд в ухвалах неодноразово наголошував на невідомості йому питань, які потребують не офіційного тлумачення, а законодавчого врегулювання (ухвали від 2 листопада 2004 року № 68-у/2004, від 15 лютого 2007 року № 14-у/2007, від 30 травня 2007 року № 25-у/2007 та інші).

У зв'язку із зазначеним та на підставі пунктів 2, 3 статті 45 Закону України «Про Конституційний Суд України», § 51 Регламенту Конституційного Суду України конституційне провадження у справі підлягало припиненню.

2. Підтвердженням обґрунтованості висновку щодо припинення конституційного провадження у справі є і зміст Рішення.

Так, суб'єкт права на конституційне подання просить дати офіційне тлумачення статей 102, 103, 116 Закону та роз'яснити, чи має Рада суддів України законні повноваження призначати суддів на адміністративні посади в судах та звільняти їх з цих посад.

Не дивлячись на те, що у конституційному поданні не було наведено, які саме положення вказаних статей Закону потребують офіційного тлумачення, Суд із власної ініціативи витлумачив положення пункту 4 частини п'ятої статті 116 Закону, згідно з яким Рада суддів України вирішує питання щодо призначення суддів на адміністративні посади в судах у випадках і порядку, передбачених Законом, про що і йдеться у мотивувальній частині та пункті 1 резолютивної частини Рішення.

Проте жодного тлумачення положень пункту 4 частини п'ятої статті 116 Закону Рішення не містить. Фактично у мотивувальній та резолютивній частинах здійснена спроба дати офіційне тлумачення окремих положень першого речення частини п'ятої статті 20 Закону, знову ж таки, з власної ініціативи Суду. Однак це не передбачено у Законі України «Про Конституційний Суд України».

У редакції першого речення частини п'ятої статті 20 Закону, що була чинна до прийняття Рішення Суду від 16 травня 2007 року № 1-рп/2007, були визначені суб'єкт, який призначає суддів на адміністративні посади та звільняє їх з цих посад, — Президент України за поданням Голови Верховного Суду України (щодо спеціалізованих судів — голови відповідного спеціалізованого суду) на підставі рекомендації Ради суддів України (щодо спеціалізованих судів — відповідної ради суддів). Оскільки положення щодо повноважень у Президента України призначати суддів на адміністративні посади та звільняти їх з цих посад визнано неконституційним, то і передбачений у частині п'ятій статті 20 Закону порядок вирішення цих питань є юридично нікчемним у цілому і підлягав не тлумаченню, а законодавчому врегулюванню відповідно до Рішення Суду від 16 травня 2007 року № 1-рп/2007.

Суддя Конституційного Суду України

А. ДІДКІВСЬКИЙ